

Člověk může srdcem milovat, ale
jen rozumem být šťasten.

Giordano Bruno

číslo 73

podzim 2005

ročník XXII

DOBŘÝ DEN!

Krajanský čtvrtletník v Kitcheneru, Waterloo a Guelphu

VÁŽENÍ ČTENÁŘI!

Také poslední číslo Dobrého Dne má poněkud jiný formát než na jaký jste byli po celé roky zvyklí. Vladimír Bubák se cítí lépe, nicméně i podzimní vydání opět připravuje výbor odbočky.

Věřím, že jste si všichni krásně prožili indiánské léto, které se tento rok opravdu vydařilo. Nejen díky počasí, ale i vzorné přípravě, i s malým zablouděním, se uskutečnil již tradiční „Hike“, o kterém se tentokrát zmíní Jiří Vlach. Letošní podzim je však bohatý i na divadelní představení. V září jsme přivítali v restauraci Riverside Maple pana Duška. Dušek hraje bos, jak říká, z pokory k divadlu. Připomněl nám, že vztah rodičů a dětí je nadčasový a platí v něm úplně stejná pravidla jak v Čechách tak v Kanadě. V listopadu též přijede Tomáš Mašek s torontským souborem a českými komedii. Stanislav Reiniš, píšící kitchenerskou kroniku, připomenul Karla Poppa. Doufám, že i Vaše vzpomínky na události dávno minulé ale třeba i ty současné, se objeví v některém z dalších vydání našeho čtvrtletníku.

V dnešním čísle se též dozvíte jak Stanislav Staněk trávil dovolenou v Jáchymově a Jana Kargrová při studiu češtiny v Dobrušce. Jiří Bubeník s trochou nostalgie opáčil nejznámější českou kuchařku s recepty našich babiček, pro některé už dávno zapomenuté.

Za výbor, Ota Vacín

LEKCE ČEŠTINY

Mnoho z Vás ví, že se snažím v češtině, ale bohužel mi to moc nejde. Musím poděkovat Otovi Vacínovi, který opravil mé nejhroší chyby, ale jinak jsme tento dopis nechali tak jak jsem ho napsala, abyste i Vy viděli, můj urputný a nikdy nekončící zápas s pády a koncovkami, tvrdým a měkkým y, atd.

Už je tomu více než rok, kdy jsem měla možnost jet do Čech na intenzivní čtyřtýdenní kurz českého jazyka pro krajany. Výuka se uskutečnila ve středisku Univerzity Karlovy, ve východočeském městě Dobruška. Na propagačním letáčku bylo psáno: "Cíl kurzu zůstává stejný - získávání znalostí českého jazyka, pro účastníky a jejich prostřednictvím i pro širší krajanskou obec a poznání krás i života staré vlasti..” Po celých 15 let, se více nežli sedm set krajanů vystřídalo v Dobrušce, za co a můžeme poděkovat české vládě. Mám krásný vzpomínky na léto strávené v čechách a dobře rozumím proč mnoho studentů mělo slzy v očích když jsme se loučili . . .

Stále si píšu s moc sympatickým mládcem z Izraele (Amnon, který se v Dobrušce zamiloval do Sandry z Německa, a teď létá mezi Prahou, kde ona pracuje, a Izraelem, kde on bydlí). Také jsem ve styku s mladou studentkou ze Švicarska (Jitka) a přáteli z Běloruska (Anna), a Ruska (Alena). Občas také dostávám zprávy z Chile, od mojí spolubydlící Flory. Jeden mládenec z Austrálie hlásil v rádiu, že hledá "hodnou českou holku," tak nevím jestli dostal mnoho nabídek nebo ne! Je možné, že v době Sokolského Sletu v létě 2006 zase někoho z Dobrušky uvidím.

Tak, jsem se vypravila bydlet na měsíc jako studentka, do malinkého dvoulůžkového pokoje, a těšila jsem se na přátelství s lidmi z celého světa. Víc nežli 60 lidí se shromáždilo na koleji, celkem ze 35 zemí a všech kontinentů, od 18 do 72 let. Jak jsi můžete domyslet, naše vedoucí kurzu, Alena Obstova, sedm učitelů a tři asistenti, měli co dělat aby nás všechny uspokojili a aby udrželi trochu mezi námi pořádek! Mladí, živí a energiční, chtěli po večerech sedět venku do dvou nebo do tří hodin, nebo tancit disko až do rána, nebo jít na pivo. To ale v Dobrušce dost dobře nejde, lidé chodí brzy spát, většina z nich vstává v pět hodin do práce a tak musela být paní Obstová někdy velmi přísná. Starší krajané se cítili o něco více odpovědní - studovali nebo spali a take si občas stěžovali. Mohu říci, že mezi námi všemi bylo docela krásné porozumění, protože jsme museli jíst, spát, studovat a cestovat spolu, den co den. Učili se všichni - mladí i starší. Byla jsem poprvé na diskotéce a sice hned dvakrát. Tančila jsem s Blaženkou ze Srbska a Č. Hory, na malinké plošině, vysoko nad

tanečním parketem jako bláznivá a tak se mi to líbilo, že jsem zapoměla na starch z výšky. Z našeho výkonu však byli nejvíce překvapení naši mladí, jak jsme si troufali . .

Dobruška leží v podhůří Orlických hor, obklopená krásnou přírodou. Každý den jsme měli učení nebo výlet do krásných měst nebo zámků v okolí i dale. Navštívili jsme na příklad (a bylo toho mnohem víc), Deštnou, Častolovice, renesanční zámek s terasovitou zahradou v Novém Městě nad Metují, Třebechovice (muzeum Betlémů), Vamberk (muzeum krajky), Ležáky (památník—vypálené vesnice během 2. světové války), Slatinany (hřebčín s kladubskými koňmi), Chrudim (muzeum), Rychnov nad Knežnou a Opočno. V Červeném Kostelci jsme strávili jeden den na mezinárodním folklórním tanečnickém piano a každý den jsme se učili a zpívali české písničky. Nejoblíbenější písnička v autobusu mezi mládenci byla General Loudon! Měli jsme také společenské večery, kde se zpívalo a někdy také tančilo klasické české tance. Každý týden, všechny země měli jeden večer a studenti vyprávěli o jejich domově. Tak jsme slyšeli na příklad o Sýrii, Rusku, Chorvatsku, Jordánsku, Finsku, Skotsku, Austrálii, Argentině a dalších. Na konci kurzu, každá třída musela představit pro studenty a učitele divadelní hru. Moc jsme se přitom nasmáli, když jsme se navzájem poslouchali. Měli jsme též možnost docházet na přednášky o české literatuře, například o Boženě Němcové. Navštívili jsme Babiččino údolí, kde nám paní Obstová četla pohádku. Někteří studenti vůbec nemluvili česky, ale měli zájem vidět domov svých předků. Museli mezi sebou mluvit anglicky nebo zmíchat různé řeči aby se dorozuměli. Na druhé straně, byli mezi námi takoví studenti kteří mluvili tak dobře jako učitelé! Jedna dokonce napsala celou pohádkovou hru pro 6 třídu a bylo to opravdu dobré divadlo.

Sport byl také v programu. Měli jsme fotbalovou skupinu a hodiny aerobiku. Měli jsme Olympijský Den a všichni – mladí, staří jsme mohli aspon něco udělat pro to aby náš “team” vyhrál. Můj kapitán, Dany z Argentiny, byl tak dobrý, že i se mnou v družstvu, jsme nakonec vše vyhráli!

27. srpna jsme dostali naše osvědčení. Na závěrečnou ceremonii přijeli senátoři z Prahy, místní úředníci z Dobrušky. Nevím jestli jsem si zasloužila mé vysvědčení. Nežli jsem odjela z Kanady, myslela jsem, že za měsíc budu krásně mluvit a psát česky. No ovšem, to se nestalo. Za dva týdny, jsem volala manželovi z Dobrušky a on se mne anglicky zeptal jestli jsem se něco naučila. Ano, odpověděla jsem. A co?, řekl. No, jak špatně mluví česky. No, to už jsi věděla, ne? Ale ne, že nemluví *tak* špatně! Tak jsem zjistila, že bych potřebovala jít zpátky do Čech nejméně na tři nebo více měsíců a učit se dál. Možná, že se mi to jednou podaří!

Jana Karger

NOVÉ DIVADLO

Balkónové příběhy - režie Tomáš Mašek - hrají : Lenka Kimla, Dasa Hubschman, Radka Tamchyna a Pavel Novak, říjen (oktober) 28, 29 -2x, 30, (pátek, sobota , neděle)

3x2 - Tři aktovky - režie Zuzka Znasikova - hrají : Z. Znasikova a Ivan Razl – leden (január) 13, 14, 15, (pátek, sobota , neděle)

Tetička a Já - jako host vystoupí Václav Postránecký - člen Národního Divadla v Praze a Libuše Svormová únor (február) 16, 17, 18. Pozor , tentokrát je premiéra ve čtvrtek 16 února, pátek a 2x v sobotu.

Lucerna - režie Dasa Hubschmanova - duben (apríl) 28, 29, 30, (pátek, sobota , neděle)

Jako obvykle, odbočka pořádá zájezd v neděli 30. října na představení. Odjezd autobusu z Waterloo (Conestoga) je v 13.15, z Kitcheneru (Fairview Mall- Bay) pak v 13.40. Cena cestovního se zvyšuje o \$1. Pro rezervace volejte J. Černá (885-3807), L. Bauše (880-8278), M. Vejvodová (884-1107)

PŘEDSTAVENÍ V ST. JACOBS

Režisér Tomáš Mašek přijede i se svým souborem do restaurace Riverside Maple v sobotu 19. listopadu. Na programu jsou jednoaktovky od Antona Čechova, komedie „Medvěd, Námluvy a Slza“. Začátek představení je v 19.30 hodin. Cena vstupenek \$20.

SOKOL K-W-G

Sokolská odbočka K-W-G opět pavidelně cvičí. Ve dnech 1.-6. července 2006 se bude konat v Praze XIV Všesokolský slet, na který budeme také nacvičovat. Zájezdu do Prahy se však může zúčastnit každý člen Sokola. Zájemci se musí přihlásit do konce října. Bližší informace ohledně cvičení, sletu, ubytování v Praze a výletu do jižních Čech Vám podá Jana Otrubová (884-9185) nebo Jiří Karger (664-1622).

Čtvrtletník Dobrý den vychází z dobré vůle svých čtenářů, kteří jeho vydávání hradí svými dobrovolnými příspěvky. Děkujeme!

50	Prague Deli – Toronto	20	manželé Sudovi
40	Icenko H.	20	manželé Hofrichterovi
40	manželé Kratochvílovi	20	Mračna O.
40	Melichar L.	20	Svoboda Š.
40	manželé Janečkovi	20	manželé Latziakovi
40	Vlach J.	20	Enngel E.
40	Pravda H.	20	manželé Formandlovi
30	Hanousek D.	20	manželé Varady
30	Vacík Vl.	20	Švanda L.
25	manželé Brožovi	15	Nouel-Stašková V.
25	Rohn Bl.	15	Fišlová D.
25	manželé Šeflovi	15	Janoušek M.
25	Veselý M.	15	manželé Marečkovi
20	Zelman R.	15	Branica E.
20	Báčkovská M.	10	Soustek J.
20	manželé Švandovi	10	manželé Kosovi
20	Martínek T.	10	Troníček J.
20	Šafařík B.	10	Sudek R.
20	manželé Lukšičkovi	10	Šindelář R.
20	Kořistka J.	10	Jeliowicz M.
20	Havlík F.	10	Heran M.
20	Herold F.	5	Bubeník G.
20	manželé Hudcovi	5	manželé Klvaňovi

Blahopřejeme

Přejeme P.F. Balnárovi k jeho narozeninám. Hodně zdraví!

Významných 70-tých narozenin se dožil 1. srpna náš dobrý známý pan Olda Karger. Všichni mu blahopřejeme a přejeme zdraví do dalších let.

Svatý Mikuláš

V sobotu, 3. prosince (decembra) navštíví naše děti opět svatý Mikuláš se svým doprovodem. Besídka se koná od 13.30 jako obvykle v Riverside Maple v St. Jacobs. Těšíme se, že nám maminky pomohou doplnit náš slavnostní stůl svým cukrovím a ostatními sladkostmi.

Děkujeme

Stále sbíráme účtenky od firmy Zehrs. Jak nám sdělila vytrvalá a obětavá p. Hanzlíková, která má organizaci sběru na starosti, přísun účtenek se letos zvýšil a celkem nám naše sbírka a vaše spolupráce vynesla další úspory do společné pokladny. Monohokrát děkujeme!

DĚJINY MOHOU BÝT SMUTNÉ NEBO VESELÉ

Immanuel Velikovský, známý manipulátor myšlení lehkověrných minulého století, tvrdil, že existuje vrozená paměť lidstva, že vzpomínky na zažité události se dědí a pamatují tisíce let. Nic takového bohužel neexistuje. Znalost událostí se nedědí, události se musí vyprávět, napsat, uschovat, aby nebyly zapomenuty. A tak i my bychom si měli zaznamenat a zapamatovat, jaké to tady u nás ve městě bylo v minulosti. Historie je to zajímavá.

Tady v našem městě žijí Češi a Slováci odedávna. Některé rodiny sem přišly s Moravskými bratry ze Salemu v době americké revoluce, a pak se postupně krajané objevovali a asimilovali až do dnešního dne. Někteří už dávno nevědí, odkud pocházejí a jaký je jejich původ.

Snad naše místní dějiny někdo jednou dá dohromady, snad vzniknou díla klasického obsahu a objemu, snad vzniknou i díla lehčího charakteru, něco jako Veselí občané Sichemští, nebo Zvonokosy, nebo Staré pověsti české, ale zatím si povídejme a zapisujme to, co si pamatujeme z naší nedávné historie. Každý si něco pamatuje, každého příspěvek by měl být vítán.

Generace, kterou nejlépe my starší známe, sem přišla po roce 1968, po sovětském vpádu do naší země. V den invaze si delegace ústředí našeho Sdružení vyžádala slyšení u tehdejšího ministerského předsedy Pierra Trudeau-a a kanadská vláda se rozhodla přijmout tolik Čechoslováků, kolik bude potřeba. Letecký transport začal okamžitě. Od Tomáše Bati každý příchozí dostal pár bot.

V Torontu byli ti noví ubytováni ve Ford Hotelu, To byla nevábna budova ze šedočerných cihel, která odpuzovala a deprimovala. Při pohledu z okna člověk viděl další nevábne budovy. Tento horor brzy nato zbourali.

I do Kitcheneru již za sedm dní po invazi přijeli dva krajané. Jeden byl František Synek, který je ve městě dodnes, druhý měl přezdívku Spík, protože mluvil několika jazyky. Na letišti v Torontě, kde tehdy byl pouze terminal I., vystoupili z letadla za asistence televize a Spík mluvil, Franta Synek se pouze usmíval. Spík se po krátké době vrátil do Prahy.

Ve Waterloo Region bylo předtím pouze několik českých a slovenských rodin, Frank Janeček s rodinou, Štarkovi, Petr Petřík s rodinou, továrník Jerry Havlík s rodinou, Šulcovi, kteří vlastnili obchod s obuví a barvami, Kargerovi. Koho jsem zapomněl, ať se přihlásí, doplníme jej. V Cambridge již tehdy sídlili slovenští jesuité, kteří po roce 1989 odešli zpět na Slovensko. Ti stojí za samostatnou kapitolu.

Odbočku Sdružení tehdy řídil Frank Janeček a od začátku se do ní hlásilo mnoho krajanů. Hlavní skupina těch nových se však soustředila kolem továrny Jerryho Havlíka, který přijal do práce mnoho nově příchozích. Ti se pak také soustředili kolem

dvou synů Jerryho Havlíka, z nichž zvláště Honza vynikl obětavostí a přátelstvím k mnoha z nich. Původně bydlel ve vesnici Heidelberg a dveře v jeho domě se netrhly ve dne v noci. Mnohdy se ráno Jan Havlík divil, kdo mu spí v bytě. Mnozí z nich se znali už z Prahy, kde chodili do různých trempských osad v Posázaví a jinde.

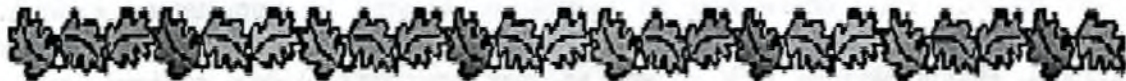
Zachovala se kronika této skupiny a všeobecně můžeme říci, že smutkem netrpěli. Vůbec se tehdy smutkem netrpělo. Četl jsem mnoho povídek, románů a vzpomínek emigrantů toho století, co už je za námi. Je v nich plno nalomenosti, smutku, stesku po domově. To tu nebylo, na to se nepamatují. My jsme byli jiní. Byli jsme rádi, že jsme tu, bylo nás hodně a podrželi jsme jeden druhého, když bylo třeba. Věděli jsme, že to tu máme na doživotí, a že se musí žít. Rozbalme kufry, říkali jsme si.

Odsud se lidé domů nevraceli. Byl tu člověk jménem Zindulka, manželka mu odjela do Československa a pak jej začala lákat domů. On se za ní vypravil a ona mu na letišti řekla, že chce rozvod. Od té doby psal zoufalé dopisy, že do ČSSR se jezdit nemá, že to je hrůza a máme být rádi, kde jsme. Tento příklad mnohého odradil.

Tak to začínalo.

Vzpomínáte na Karla Poppa? Karel Popp kdysi, po roce 1968, žil v Kitcheneru. Byl to člověk prostý, dobrosrdečný, hodný, trochu zvláštní, ale lidé jej měli rádi. Pokoušeli jsme se jej tu bezúspěšně oženit, ale nefungovalo to. Nakonec nastoupil na loď Puškin a odjel do Francie. Z Rusů měl samozřejmě obavy, a tak denně z lodi telefonoval. Pak žil dlouho ve Francii v chudobinci, a teď se nám ozval po mnoha letech z Čech, opět z domova důchodců. Budete-li chtít, napište mu. V Kitcheneru občas psal a jeho dílka kolovala po městě. Teď nám poslal disketu nazvanou Závět, a vyjímáme z ní několik charakteristických výňatků. Je v nich trochu nostalgie, trochu životní filozofie a trochu zkušeností světoběžníka.

Stanislav Reiniš

OSTNÁČ

Hádanka: jak se dělá ostnatý drát? Zkříží se ježek s hadem. Co jinak s ostnatým drátem? Omezím se na jeho služby železné oponě za studené války. O ostnácích kolem koncentráků „ Arbeit macht frei“, muničáků, soukromých pozemků, továren a čert ví, čeho ještě, až jindy! Nebo ať to vyhledá a zpracuje někdo jiný. Vrátime se k tomu. Nuže, ve službách ústavu užité geofyziky jsme měli dost co dělat se zakázanými, přísně zakázanými a ještě ostřejší hlídanými pásmy, s pohraničáři a jejich vlčáky.

Utíká jeden za gazíkem. Řidič Kárník vypne zapalování a hned je zase zapne. Ráno jak z kanónu. Omráčený pes čumí pitomě kolem. Nějakou dobu mu potrvá, než si zase vzpomene na svou povinnost: střežit naši nesvobodu. Později jsem se dozvěděl, že pohraničáři rekvírovali civilistům psy. Vzpomeňte i koní a automobilových baterií, rekvírovaných dříve. I já osobně měl tu čest zakopnout o drát a vystřelit raketu.

Spousta lidí mělo zaječí úmysly a chtělo pryčnoout bez ohledu na jazykové znalosti či nedbalosti. „francouzština? To nic není! Dáš před každé slovo „la“ a máš to!“ („La polívku, la řízek ,....,la platit“ jak to, že číšník rozuměl?)

A tak si to jeden výtečník také chtěl zkusit. Všiml si, že nepořádně zadržovali potok. Podlezl a celý zmáchaný jásal: „ Jsem na svobodě!“ Tak si ho podali, neboť byl ještě na území naší drahé vlasti, tehdy pasti.

Tulák nevěděl kde přespat, až zalezl do vagónu se šponami. Ráno se probudil v Rakousku, kam on na rozdíl od toho předcházejícího nechtěl.

Vesnický kluk se sázel s pohraničáři, že jim proklouzne v předem smluveném prostorovém i časovém úseku. Dosud vždycky vyhrál. Až jednou zůstal na drátech viset a byl rád, když ho hlídka sundala. Je ochoten svůj akrobatický kousek popsat a snad i naučit svižného hochu, ne však pro pivní břicho sám předvést.

P.S. Tak jsem to jakž takž sestříhl a sešpendlil, není radno to dále nafukovat ani rozmazávat. Ledaže by si o tom někdo dobrovolně chtěl povídat a nespěchal by. Slyšeli jste ty nejnovější tři frky? Ne Tak poslouchajte: „Frk, frk frk!“ Sedí cikán v zakázaném pásmu na stromě a hraje na housle. Pohraničář (P): „Co tu děláš, cikáne?“ Cikán (C): „Ruším Svobodnou Evropu.“ P: „To vykládej někomu jinému! Tak jak je to doopravdy s tebou?“ C: Byl jsem se tu vysrat.“ P: „Ukaž!“ Cikán ukáže hovno. P: „Ale to je psí hovno!“ C: „Aký život, také hovno (Jaký...,takové....)“ P. vzal C. na strážnici, kde ho kolegové podrobili dalšímu výslechu stran KLAPOKLIDEZ-u (KLAdného POMěru K LIdově DEMokratickému Zřízení). Pokračovali: „Jak bys

vyřešil bytovou otázku?“ C: „Otevřel bych hranice na západ.“ P: „jak bys zlepšil zásobování, hlavně potravinami a průmyslovými výrobky pro domácnost?“ C: „Zavřel bych hranice na východ.“ P: „Dovedeš dokázat, že je Země kulatá?“ C: „No právě. Vysrali jsme se na západ a hovno nám přišlo z východu.“

Dalo by se to nastavit, znám anekdotu o zahraničním obchodu ze SSSR. Čtenář(ka) zatím pochopil(a), že „ostnáč“ zde neznamená ostnatý obojek na psa, leda pohraničářského psa, ale to by zbytečně zúžilo námět.

Jeden mudrlant, kterého pohraničář při nedovoleném přechodu hranic střelil do zadnice, ale nezadržel, vymýšlel, co by takovému střelci provedl, kdyby se mu dostal do rukou, až to praskne. Zejména ho zajímalo, zda za to dostal dovolenku a jak asi vypadala a jak se tvářila ta čůza, co s ním o té dovolence hrála maryáš na 4 kolena. Prasklo to. Radost ze setkání s rodným krajem, s příbuznými a se starými známými neznala mezí. Co však radost kalilo, bylo zjištění, že takovou (nebo dokonce tu) čůzu - sexbombu - má v příbuzenstvu, že se narodila, zatímco byl za kopečky. Její manžel - střelec - využívá nyní svých znalostí terénu v pohraničí, aby si přivydělal jinak. Jiného příbuzného prohlásili za kulaka a sebrali mu hospodářství. Šel dělat politruka a oblbovat vojáky. S touto činností je teď konec, ale vrátili mu při restituci to hospodářství. A tak, ač stár, maká nyní zas na národa roli dědičné. Občas promluví i do rozhlasu. Jistý spolucestující se chlubil, že i za totality měl svého vlastního koně. Aby ho a sebe uživil, nezbylo mu než stavět sloupy a natahovat na ně ostnáč, čehož lituje.

Malý Míla se při svatém přijímání chtěl přesvědčit, jak vypadá hostie, když se přeměňuje v tělo Kristovo. Vyndal ji z pusy, aby si ji prohlédl. Tu se přiřítíl pan farář a bylo zle. Ani později nebylo lépe. Ukázal na Mílu prstem z kazatelny a prohlásil ho zhoubou obce. Míla přeletěl z krajnosti do krajnosti a stal se později velitelem nějaké jednotky pohraniční stráže. Jenže vyhledávat poplachy, vypínat proud, sundávat mrtvolky s drátů a zase zapínat proud ho časem přestalo těšit. Ve Vyšším Brodě prý bylo ve věži kláštera odposlouchávací zařízení, dokonce tak chytré, že většinou určilo směr režimu nepřijemné vysílačky. Jednou však zešlélo. Bodejť by ne! Vysílačka vysílala za sakristie pod tou věží. To píše také pro zpestření výkladu polárních souřadnic v rovině. (Toto sem nepatří, ale škoda to zapomenout: kráva jako lanovka a kuřata na kabelu.)

Šumava. Smetanova Vltava, spisy Stiftera i Klostermanna, grafické listy Karla Štěcha a jeho osud. I ten se zamotal do zakázaného pásma (a do jiných bludišť). Kdo najde odvahu popsat i to trapné a zběsilé, nejen se kochat modrým proužkem hor?

Koněspřežka jako symbol spolupráce, ostnáč jako symbol nevraživosti mezi národy.

Karel Popp

VRAŽ DO TOHO TŘI VEJCE A PŮL LIBERKY MÁSLA

Patého srpna 2005 tomu bylo 160 let od úmrtí Magdaleny Dobromily Rettigové jejíž “DOMÁCÍ KUCHARKA” (poprvé vydána v roce 1826), prý byla v první polovině devatenáctého století hned po bibli nejčtenější knihou českých žen.

Domácí kuchařku (desáté vydání z roku 1889), jsem zdědil po mé prababičce už před mnoha lety. Bohužel, pro nedostatek času jsem se k jejímu čtení dostal až když jsem odešel do penze, a musím přiznat, že jsem zatím ještě nenašel odvahu ukuchtit si nějakou dobrotu, podle jejich receptu. V knize, která je pořád ještě ve výborné kondici, jsou stovky receptů od polévek a předkrmů až po pečenč, rybí pokrmy a moučníky. Některá jídla jsou nám všem dobře známa jako “Telecí řízky”, “Špaňelské ptáčky”, “Tvarohové koláče” nebo “Švestkové knedlíky”. Jiné pochoutky znějí dost exoticky, jako “Skopové maso se šnekovou omáčkou”, “Kapustová poupata s raky” “Hořící jitničky” nebo “Paštika se zajíce v páře vařená”. Další recepty, jako jsou na příklad “Smažené telecí uši s brzlíkem” už asi dnes nebudou moc populární. Kdo z mladší generace si už dnes pamatuje jak chutná brzlík, pajs, řízky z vemínka, varlata na cibulce nebo dušené ledvinky? I na dršťkovou polévku bych mé děti nedostal ani kdybych jim zaplatil. Namísto těchto klasických jídel z vnitřností si dnes objednáváme pizzu, lasaně, pitu, pirohy, taco, chow-mein a nebo fondue. Z moučníku v Rettigové kuchařce by nám všem určite chutnala “Tažená štrudle s jablky”, (v naší rodině tradiční moučník Štědrého Večera) nebo “Třešnovec” a “Jablkovec” (i když jim dnes asi říkáme jinak). Co je “Sněhový kopeček” nemám páru, ale asi to bude nějaký moučník. Jak pak asi chutná “Nadívaný hovězí jazyk”, “Vepřové maso na pivě”, “Štika s kyselou smetanou”, “Pudíng s uzeninou”, “Tažená štrudle s telecími plícemi”, “Šnečí ocásky”, nebo “Nákyp s hovězího morku”. Na druhé straně, málo kdo by si dnes dal delikatesu nazvanou “Dušení skřiváci” a nebo “Zadělavání drozdi”. V každém případě by ochránci přírody takovým pokrmům na jídelním lístku asi udělali rychlý konec.

V úvodu knihy autorka podává “důležitá předběžná poučení”, jako na příklad: “Předně musí se k tomu hledět, aby všechno kuchyňské nadobí, v němžto jídla se vaří, bylo úplně čisté. Měděnné nádobí musí se buď popelem nebo červenou hlínou tak dlouho drhnout, až se leskne jako zlato. Uvnitř kde je cínované, meje se louhem a přesličkou, načež se opláchne ve studené vodě.” (Kde na to tenkrát lidi brali čas? Asi se nedívali na televizi, že?) Paní Rettigová dále píše: “Ani masa ani zvěřina nesmí se

ukládati v takových místech, kde je ztuchlinou cítit, sice to načichne a jest nechutné.” “Hovězí maso musí se vařit tři hodiny, má-li být dosti měkké, neškodí, když se před vařením dřevěnou paličkou trochu stluče”. Paní Rettigová nakonec uvádí: “Žádné z těchto poučení nesmí se pokládati za zbytečné, neboť nedopatřením a neopatrností hospodyně mnohá věc porušení bere aneb docela se zkaží a při větších zásobách ovšem i velká škoda se způsobuje”.

Jak už naši bohumilí čtenáři poznati ráčili, styl čestiny z první poloviny devatenáctého století je trochu archaický. Přestože naši obroditelé v čele s Dobrovským (nebo to byl Kolar?) bojovali proti germanismům, mnohá slova v receptech jsou dnešnímu čtenáři úplně cizí. Pokusil jsem se rozluštit, co znamenají různá slova, ale daleko jsem nedospěl. Od babičky jsem si pamatoval, že “rendlík” je něco jako malá

pánvička, “kuthan” je velká pánev, “kastrol” je hrnec, “fašírka” je sekaná, “špargl” je chřest, “zemčata” jsou (zemská jablka), tedy brambory a “špejchnout” je zasmažit. Taky jsem v textu knížky zjistil, že “pofezka” je nadívaná žemlička, “pickovina” je šunka (u nás se ujal jen ten poněmčený výraz), “mišeninka” je ragú, a “příchoutka, čili asietka” je předkrm. Bohužel význam mnohých, hezky česky-znějících jmen se mi nepodařilo rozluštit. Možná že mi naši čtenáři pomohou a sdělí mi co je: frykas, dolečník, dříšťálek, kaprle, kerblík, koflík, kolník, kraplička, krupovka, lupice, míchaninka, oudek, openec, salotka, slejska, stříkanka, sviteček nebo vandličky.

MUDr. Jiří Bubeník

Navštivte RIVERSIDE MAPLES restaurant
v romantické St. Jacobs Country, kde
KAŽDÁ NEDELE JE SVÁTKEM!

Studené a teplé buffet, domácí polévky,
české a slovenské speciality a zákusky
vyhlášené kvality!!!

Cena menu \$ 11.95, děti polovinu.

JÁCHYMOV – LÁZNĚ S HORNICKOU TRADICÍ

Cesty do Čech jsou často vyplněny návštěvami příbuzných, setkáními s přáteli a bývalými spolužáky, návštěvami známých míst, divadel a koncertů. My jsme se s manželkou letos rozhodli znovu objevit krásy různých koutů Čech a Moravy. Projeli a prošlapali jsme kusy Jeseníků, Jizerských hor, Novohradska a Krušných hor a dovezli si dojmy a vzpomínky, na které budeme dlouho rádi vzpomínat.

Jeden z nejsilnějších dojmů ve mně zanechala návštěva Jáchymova – nejen svým malebným prostředím, ale hlavně malou expozicí na náměstíčku před kostelem, nazvanou KRÍŽOVÁ CESTA.

Expozice je začátkem naučné stezky nazvané “Jáchymovské peklo”. Kromě patnácti kamenů s názvy koncentračních táborů, které symbolizují zastavení na této křížové cestě je zde centrální plastika od akademického sochaře Romana Podrázského a tabule s vysvětlujícím textem, který si dovoluji ve zkrácené verzi reprodukovat:

Milý příteli...nacházíš se v historickém centru města Jáchymova, města známého svou bohatou a na tři sta let dlouhou hornickou tradicí. Slavná minulost hornictví je však poznamenána tragickou minulostí posledního období těžby, které zde probíhalo od roku 1945 a končilo začátkem šedesátých let minulého století. Tehdy se zde těžila uranová ruda v zájmu Sovětského Svazu.

Nejdříve zde uranovou rudu sice těžili němečtí zajatci, ale brzy je nahradili vězni “domáci” produkce. V oblasti Jáchymovska a Slavkovska bylo v letech 1949 – 1953 zřízeno 18 vězeňských táborů...Velice rychle byly tyto tábory zaplněny tisíci vězni, kteří byli nuceni k namáhavé vyčerpávací práci v podzemí. Avšak ani toho nebylo dost a nelidské poměry v táborech po práci nebyly výjimkou. Sami vězni byli v řadě případů svými vězniteli utvrzováni v přesvědčení, že jsou poze “muklové” – muži určení k likvidaci....Do roku 1961 poznalo bedný život v táborech kolem 65 tisíc lidí. Za necelých patnáct let bylo vytěženo na 7 940 tun uranu a vyraženo 1 103 km chodeb. Na připomínku obětí z řad politických vězňů bylo v roce 1996 na prostranství před kostelem osazeno 15 kamenů s názvy táborů. Každý lág je kromě názvu označen symbolem utrpení a celý cyklus byl nazván “Křížová cesta ke svobodě”

Stezka vede částí jednoho z kdysi nejslavnějších důlních revírů českého státu. V 16. století bylo město Jáchymov po Praze druhým největším městem... Dlouhé tři století těžby, která zde započala roku 1516, však zanechalo mnohé stopy v krajině... přesto však příroda v sobě zatím vždy našla sílu a mnohá místa jsou zase krásná.

Co k tomu dodat? Jáchymov proslavilo ve středověku bohaté naleziště kvalitního stříbra. V královské mincovně hrabat Šliků, postavené zde v roce 1534, začala také historie jáchymovského tolaru, kterému vděčí za své jméno i dnešní stejně

oblíbený dolar. V současné době se lidé jezdí do Jáchymova léčit radonovými kúrami. Mně napadá, jestli se vůbec někdo z těch, kdo sem přijedou na "křížkové lázně" namáhá projít si i tuto Křížovou cestu.

Stanislav Staněk

SOKOLSKÉ LETNÍ HRY 2005

41. ročník každoročně pořádaných letních her Sokolské župy Kanadské se konal v sobotu 6. srpna 2005 v malebném prostředí obce St. Jacobs u Kitcheneru. Počasí hráčům přálo a dobrá organizační příprava her členy Sokola Kitchener-Waterloo-Guelph zajistila jejich hladký a zdařilý průběh.

Obvyklý pořad her byl zahájen na hřišti místní školy společným nástupem závodníků a uvitáním všech účastníků župní náčelníci W. Malysákovou a Ing. L. Fryntou v zastoupení župního náčelníka, kteří průběh her úspěšně řídili. Závodů v lehké atletice, které tvoří hlavní náplň her, byly zahájeny soutěžemi ve vrhu koulí pro dospělé a v hodů míčkem pro děti a pokračovaly v soutěžích všech věkových skupin ve skoku vysokém a skoku dalekém, v běhu na 60m a 100m, a ukončeny v běhu terénem 2km a 4 km na hezké trati kolem řeky Conestogo.

Po ukončení závodů se na sedmdesát účastníků her, mezi nimiž byli také hosté z České republiky z Kostelce nad Orlicí, a ze Spojených států z Detroitu a Washingtonu, shromáždili na prostorné zahradě župního jednatele J. Kargerera, k společenskému posezení s chutným pohoštěním. Vyhlášením docílených výsledků s předáním získaných medailí a župních putovních cen, a závěrečným doslovem župního starosty J. Kořistky s přáním zdatu další činnosti a XIV. všesokolskému sletu v příštím roce v Praze, byly úspěšné sokolské letní hry ukončeny.

Přehled výsledků (pořadí prvních sedmi závodníků):

Ženské složky: 1. Nicole Syptáková, Toronto 267 bodů, 2. Petra Pavelková, Kostelec nad Orlicí 235 bodů, 3. Sarah Syptáková, Toronto 136 bodů, 4. Jana Černá, Waterloo 135 bodů, 5. Susan Santiago, Toronto 128 bodů, 6. Hana Bečková, Toronto 111 bodů, 7. Marie Fuchsová, Montreal, a Madelaine Dixonová, Toronto, obě 77 bodů.

Mužské složky: 1. Mark Sypták 296 bodů, 2. Kory Wells 264 bodů, 3. Timothy Takacs 177 bodů, 4. Michael Sypták 161 bodů, 5. Lukáš Malysák 144 bodů, 6. Jan Waldauf 132 bodů, 7. Daniel Santiago 121 bodů (všichni Toronto).

Jan Wladauf / Jiří Kořistka

HIKE 2005

Manželé Staňkovi, jako vždycky, uspořádali tradiční výlet do přírody. Učastníci byli svoláni telefonem a sešlo se nás v Guelphu jedenáct (nebo třináct?).. Odtud se jelo asi 30 km na východ.. Nedovedu popsat kde to přesně bylo, ale jmenovalo se to „Guelph Radial Line Trail“. Cesta, vlastně spíše pěšinka, vedla lesem, typickou ontarijskou kamenitou krajinou. Značení cesty nebylo zrovna nejlepší, v jednom místě jsme trochu zabloudili a museli se vrátet. K polednímu jsme vyšli z lesa na náhorní plošinu ze které byl nádherný rozhled. Byl silný vítr a tak jsme všichni seděli na trávě na závětrné straně a konsumovali co jsme si přinesli. Tady se také skupina rozdělila a několik odvážlivců se rozhodlo ještě pokračovat několik kilometrů dál do krajiny. K těm jsem se nepřipojil.

Osobní zkušenosti jsou vždycky nejdůležitější a u mně to byla skutečnost že mám nepřilíš dobré koleno. Když jsem byl letos v Alpách, tak mě udivilo že skoro všichni chodili se dvěma holemi. Je to zřejmě moda, protože je měly i desetileté děti, dokonce i ve městě na rovině. Hole vypadají jako lyžařské, ale jsou vytahovací a dají se nastavit kratší pro cestu do kopce a delší na cestu dolů. I když jsem se trochu styděl, tak jsem si je koupil a vzal si na náš výlet. Nesmírně mi pomohly: přestal jsem se stydět.

Nevím jak kdo, ale to nejlepší byl konec u Staňků. Připravili piknikové pohoštění za které jim mockrát děkujeme. Zvláště já, protože moje kulinářské umění se nedá popsat slušnými slovy..

Jiří Vlach

Zvolit si zástupce pro prodej či nákup nemovitosti je jedno z nejdůležitějších rozhodnutí jaké uděláte!

Chybná volba může znamenat značné finanční ztráty.

Je tedy důležité zvolit zástupce, který zodpovědně zváží Vaše přání a potřeby, který Vám může vhodně poradit.

Vzhledem k dnešním zákonům a situaci na trhu se tento proces stává čím dál více právně složitější.

Máte-li zájem se dozvědět další podrobnosti, zavolejte. První konzultace je nezávazná.

Rudolf (Rudy) Štangel, C.E.T., Broker

Telefon: (519) 893-9393

Realty 3000 Inc., Broker

E-mail to: rstangel@r3k.ca

Residential, Commercial, Investment, Industrial, Office—Sales & Leasing Services

We put YOUR INTEREST above all, but the law

Pište nám!

**Czech and Slovak Association of
Canada**

K-W-G Branch

373 Bridge St. W. P.O. Box 41025

Waterloo, ON

N2K 3T5

Obsah článků nemusí nutně vyjadřovat názor vydavatele, který si rovněž vyhrazuje právo příspěvky upravit a zkrátit podle potřeby